<u>בבית המשפט העליון</u>

בש"פ 103/18

לפני:	כבוד השופט א' שהם
העורר:	ואזנה איציק
	נ ג ד
המשיבה:	מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 2.1.2018, במ"ת 47471-07-16, שניתנה על ידי כב' השופט ג' גונטובניק

בשם העורר:	עו"ד אור תמיר; עו"ד ערן ערבה
בשם המשיבה:	עו"ד טליה נעים

<u>החלטה</u>

1. לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ג' גונטובניק), במ"ת 47471-07-16, מיום 2.1.2018. בגדרה של החלטה זו, נדחתה בקשתו של העורר לעיון חוזר בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, מיום 29.6.2017, אשר הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע והליכים קודמים

2. השתלשלות ההליכים בעניינו של העורר תוארה בהרחבה בהחלטות קודמות שניתנו על ידי בית משפט זה (בש"פ 1468/17; בש"פ 3669/17; בש"פ 6261/17). על כן, אתייחס בקצרה לעיקרי הדברים בלבד.

3. העורר נעצר ביום 20.6.2016, בחשד כי היה מעורב בהוצאת חשבוניות מס פיקטיביות בסכומי עתק, לצורך הפקת רווחים כספיים גבוהים, תוך הונאת רשויות המס, והלבנת הון.

4. בשלב החקירה, שוחרר העורר לחלופת מעצר בתנאים מגבילים על ידי בית משפט השלום בפתח תקווה, וערר שהגישה המשיבה על החלטה זו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, נדחה. ביום 28.7.2016, הוגש לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כתב אישום נגד שמונה נאשמים, שבו העורר הוא הנאשם 1, כאשר יתר הנאשמים הם חברות ותאגידים שהיו, כנטען, בשליטתו של העורר. על פי הנטען בכתב האישום, המונה 13 אישומים, העורר הוציא, באמצעות חברות שהיו בשליטתו ובאמצעות גורמים נוספים, מאות חשבוניות פיקטיביות, כאשר עבירות המס המיוחסות לו וליתר החברות שבכתב האישום, מסתכמות בסכום של כ-1,300,000,000 ₪. עבירות הלבנת ההון, שבוצעו לכאורה בכדי להסוות את מקור הכספים, מגיעות לכדי סכום של 130,055,443 ₪, "לכל הפחות".

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביקשה המשיבה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. תוקפם של התנאים המגבילים הוארך מעת לעת, מבלי להכריע בבקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו, וזאת מאחר שחומר החקירה טרם הועבר במלואו לידי בא כוחו של העורר. בהמשך, ולאחר שהעורר הפר את תנאי השחרור שנקבעו בעניינו, בכך שנפגש עם עד תביעה במשפטו, הוא נעצר עד לתום ההליכים במשפטו. בהחלטתי מיום 23.5.2017, קיבלתי את הערר שהגיש העורר על החלטה זו, והוריתי על מעצרו בתנאי פיקוח אלקטרוני. עם זאת, הדגשתי, כי "למען הסר ספק, מובהר בזאת לעורר כי לכל הפרה נוספת, קלה כחמורה, של תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני, תהיינה משמעויות כבדות משקל מבחינתו" (**בש"פ 3669/17**).

6. בהחלטתו מיום 29.6.2017, הורה בית המשפט המחוזי, פעם נוספת, על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו. זאת, לאחר שהתברר כי העורר הפר את תנאי השחרור שנקבעו. מסתבר, כי לאחר שדרכונו הופקד על פי הוראת בית המשפט, ובעת ששהה במעצר בית בתנאים מגבילים, הוא ביקש וקיבל דרכון חדש, בהצהירו כי דרכונו הקודם אבד. העורר הגיש ערר על החלטה זו לבית משפט זה, אך במהלך הדיון שהתקיים בו, משך העורר את עררו (**בש"פ 5406/17**).

7. עם חלוף התקופה הקבועה בחוק, הגישה המשיבה בקשה להאריך את מעצרו של העורר ב-90 ימים נוספים. ביום 10.5.2017, נעתר בית משפט זה (השופט נ' הנדל) לבקשה המשיבה (**בש"פ 6261/17**). לאחר זאת, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטת מעצרו עד לתום ההליכים, לבית המשפט המחוזי, בטענה כי המשיבה לא עמדה בהצהרתה בדבר מסירת כלל חומרי החקירה לידי ההגנה, עד לסוף חודש אוגוסט

2017. בהמלצתו של בית המשפט המחוזי, חזר בו העורר מבקשתו זו. בהמשך, הגישה המשיבה בקשה שנייה להארכת מעצרו של העורר, לתקופה של 150 ימים נוספים. ביום 22.11.2017, קיבל בית משפט זה את בקשתה של המשיבה (השופט י' עמית), בקובעו כי המסוכנות הנשקפת מן העורר, כמי שמיוחסות לו עבירות כלכליות כגון דא, היא גבוהה ביותר. זאת, בהינתן אופן ביצוע העבירות והיקפן הנכבד; בשים לב למשך התקופה בה בוצעו העבירות; ולמידת התחכום הגלומה בביצוען של העבירות. בנוסף, עמד בית המשפט על הקושי ליתן אמון בעורר, ועל החשש מפני שיבוש הליכי משפט והימלטות מאימת הדין. זאת, בהתבסס על הטעמים הבאים: עברו הפלילי המכביד של העורר, שהורשע, בין היתר, בזיוף ובעבירות שונות לפי חוק מס ערך מוסף, בגינן הוא ריצה מספר מאסרים בפועל; תסקיר שירות המבחן בעניינו של העורר, המצייר אותו כבעל מאפיינים מרמתיים באישיותו, וכבעל דפוסים של הסתרה וזיוף; והעובדה כי העורר הפר פעמיים, כאמור, את תנאי שחרורו ממעצר. בית משפט זה הבהיר, כי ההליך העיקרי אינו צפוי להסתיים בתוך תקופת הארכת המעצר המבוקשת, אך קבע כי חלוף הזמן, כשלעצמו, אינו שקול כנגד האינטרס הציבורי המצדיק את המשך המעצר. לאור כל אלה, ובהתחשב בכך ש"בית המשפט קבע עשרות מועדי הוכחה בתקופת ההארכה", סבר השופט עמית, כי "נקודת האיזון בין חירותו של הנאשם [העורר] לבין שלום הציבור וניהולו התקין של ההליך, נוטה בשלב זה לעבר קבלת בקשת המדינה" (**בש"פ 8351/17**).

8. לאחר מספר שבועות, ביום 14.12.2017, הגיש העורר בקשה לעיון מחדש "בהחלטה שהתקבלה בבש"פ 8351/17, כב' הש' עמית, מיום 22/11/17, לפיה הוארך מעצרו של המבקש [העורר] ב-150 ימים". במסגרת בקשתו זו טען העורר, כי בית המשפט המחוזי, הדן בהליך העיקרי, קבע כי התיק טרם בשל לשמיעת הוכחות, וביטל את הישיבות שהיו קבועות עד ליום 12.3.2018, כך שבתקופת הארכת המעצר הנוכחית, צפויות להתקיים 6 ישיבות בלבד, שנועדו לדיונים במסגרת התיק העיקרי. על כן, התבקש בית המשפט המחוזי להורות על שחרורו של העורר, בתנאים מגבילים. ביום 2.1.2018, דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר לעיון חוזר, בקובעו כי בבסיס החלטתו של בית משפט זה להאריך את מעצרו של העורר, עמדו מספר שיקולים, כאשר עניין ההתקדמות בהליך העיקרי, היווה רק שיקול אחד במסגרת התמונה הכוללת, אליה התייחס השופט עמית. לסיכום, קבע בית המשפט המחוזי, כי אין בעובדה שמרבית דיוני ההוכחות, שהיו קבועים בתקופת ההארכה השנייה בעניינו של המבקש, כדי לשנות מנקודת האיזון אליה הגיע השופט עמית, בהחלטתו מיום 22.11.2017. על כן, נדחתה בקשתו של העורר לעיון חוזר, והוא נותר במעצר עד לתום ההליכים נגדו.

בשלב זה אבקש להעיר, על מנת להעמיד דברים על מכונם, כי על אף שבית המשפט המחוזי התייחס לבקשתו של העורר כאל בקשה לעיון חוזר בהחלטתו של השופט עמית בבש"פ 8351/17, הרי שהלכה למעשה, מדובר בבקשה המתייחסת להחלטתו של בית המשפט המחוזי, מיום 29.6.2017, אשר במסגרתה נעצר העורר עד לתום ההליכים במשפטו. זאת שכן, ספק בעיניי אם ניתן לבקש עיון מחדש בהחלטה של בית משפט זה באמצעות פנייה לבית המשפט המחוזי (ראו, בהקשר זה, סעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

הערר והדיון בערר

9. ביום 4.1.2018, הגיש העורר ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי, מיום 2.1.2018, במסגרתה נדחתה הבקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר. העורר חזר וטען, כי לאחר שבית המשפט המחוזי קבע כי: בשל העובדה שהמשיבה טרם הגישה תגובה לבקשתו של העורר, לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ); ובשים לב לכך שהעורר העלה טענות מקדמיות כבדות משקל ביחס לכתב האישום, אשר טרם הוכרעו – ההליך העיקרי אינו בשל, עדיין, לשמיעת ראיות. עוד נטען, כי כפועל יוצא מקביעה זו, ביטל בית המשפט המחוזי את דיוני ההוכחות שנקבעו עד ליום 12.3.2018, כך שנותרו בתקופת ההארכה הנוכחית 6 ישיבות בלבד, ולכך נוספו 23 ישיבות עד לפגרה. עוד גורס העורר, כי ההליך העיקרי "מתמהמה עד מאוד", ויידרשו הארכות מעצר "רבות" נוספות בעניינו, עד לסיומו של ההליך. לאור האמור, התבקש בית משפט זה לקבל את הערר ולהורות על שחרורו של העורר ממעצר, בתנאים מגבילים.

במסגרת הדיון בערר שנערך לפניי, ביום 21.1.2018, חזר ב"כ העורר, עו"ד ערן ערבה, על עיקרי הטיעונים שהועלו בכתב הערר. לשיטתו של ב"כ העורר, חל שינוי מהותי בנסיבות מאז ניתנה החלטתו של בית משפט זה, ביום 22.11.2017. שינוי נסיבות זה מתבטא בהתמשכות ההליכים, דבר שלא נלקח בחשבון במסגרת התמונה שהוצגה בפני השופט עמית. נטען בנוסף, כי הדחייה במועדי דיוני ההוכחות אינה רובצת לפתחו של העורר, והיא מובילה למסקנה כי נקודת האיזון נעה לעבר שחרורו ממעצר, בתנאים מגבילים. עו"ד ערבה הוסיף וטען, כי העורר נזהר בדרכיו ולא הפר את תנאי מעצרו, מאז ניתנה החלטתי, מיום 23.5.2017, שבמסגרתה הוא הוזהר פן יבצע כל הפרה נוספת. נטען, בהקשר זה, כי ההפרה הנוגעת להוצאת הדרכון התרחשה לפני מועד ההחלטה הנ"ל, הגם שהיא התגלתה לאחר מתן ההחלטה.

ב"כ המשיבה, עו"ד טליה נעים, טענה כי האפשרות לביטול דיוני הוכחות, במסגרת ההליך העיקרי, עמדה בפני בית משפט זה, עת הוארך מעצרו של העורר ב-150 ימים. עוד נטען, כי מדובר בתיק מורכב ביותר, כך שנדרש זמן על מנת שניתן יהיה להגיע לשלב של ניהול רציף ואינטנסיבי של דיוני ההוכחות. אשר לבקשות התלויות ועומדות, במסגרת ההליך העיקרי, הבהירה עו"ד נעים כי נושא הטענות המקדמיות עומד להכרעה בקרוב, הגם שלשיטתה ניתן היה להעלות טענות אלה כבר בשלבים מוקדמים יותר של ההליך. כך גם הדבר בהקשר לבקשתו של העורר לקבלת חומרי חקירה, לפי סעיף 74 לחסד"פ, שעה ש-15 מתוך 16 בקשות שהוגשו מטעמו של העורר, כבר קיבלו התייחסות של המשיבה. עו"ד נעים הוסיפה וטענה, כי אין מקום לקבל את עררו של העורר, שעה שהבקשה לעיון חוזר הוגשה כחודש ימים בלבד לאחר שהוארך מעצרו של העורר ב-150 ימים. זאת, לטענת ב"כ המשיבה, מכיוון שלא חל כל שינוי מהותי בנסיבות, כאשר השיקול שעניינו התמשכות ההליכים היווה שיקול אחד בלבד מבין מספר שיקולים, אליהם התייחס השופט עמית בהחלטתו. עו"ד נעים טענה בנוסף, כי מסוכנותו של העורר; אופן ביצוע העבירות על ידו; עברו הפלילי המכביד; תסקירי המבחן השליליים שהוגשו בעניינו; והקושי ליתן אמון בעורר, כל אלה מצדיקים את מעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

דיון והכרעה

10. סעיף 52 לחוק המעצרים מונה שלוש עילות, שבהתקיימן רשאי בית המשפט לעיין מחדש בהחלטות הנוגעות למעצרו של נאשם, או לשחרורו בתנאים מגבילים, והן: גילויין של עובדות חדשות; שינוי נסיבות; או חלוף זמן ניכר ממתן ההחלטה בנושא המעצר או השחרור לחלופה, ועד למועד הגשת הבקשה (**בש"פ 1243/16** בויארת נ' מדינת ישראל (10.3.2016); **בש"פ 5090/15** חטיב נ' מדינת ישראל (30.7.2015); **בש"פ 6526/14** לוזון נ' מדינת ישראל (29.10.2014); **בש"פ 3937/13** בן שמעון נ' מדינת ישראל (10.6.2013)).

לאחר שעיינתי בכתב הערר על נספחיו, והאזנתי בקשב רב לטענות הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי לא מתקיימת במקרה דנן כל עילה מבין העילות המנויות בסעיף 52 לחוק המעצרים. כאמור, הבקשה לעיון חוזר הוגשה מספר שבועות בלבד לאחר שבית משפט זה האריך, במסגרת החלטתו מיום 22.11.2017, את מעצרו של העורר ב-150 ימים נוספים, תוך דחיית בקשתו לשחררו לחלופת מעצר. לפיכך, אין מדובר בחלוף זמן ניכר ממתן ההחלטה בנושא המעצר. בנוסף, לא עלה

בידו של העורר להצביע על עובדות חדשות, אשר יש בהן כדי לבסס עילה לעיון מחדש בהחלטת המעצר.

נותר, אפוא, לדון בעילה שעניינה שינוי הנסיבות. לטענת העורר, ביטולם של דיוני ההוכחות, שהיו קבועים עד ליום 12.3.2018, והצפי להימשכות ההליכים בעניינו, מהווים שינוי בנסיבות, שעמדו לנגד עיניו של בית המשפט זה, עת האריך את מעצרו של העורר ב-150 ימים נוספים. אין בידי לקבל טענה זו. כפי שפורט לעיל, חברי השופט עמית התייחס בהחלטתו, מיום 22.11.2017, למסוכנות הרבה הנשקפת מן העורר, מסוכנות הנלמדת מהיקף העבירות המיוחסות לו, מאופן ביצוען המתוחכם והשיטתי, ומהתקופה הארוכה שבמהלכה בוצעו עבירות המס החמורות על ידי העורר. נוסף לכך, נתן השופט עמית את דעתו לאפשרות של שיבוש הליכים מצדו של העורר, כמו גם לחשש מהימלטותו מאימת הדין, והוסיף כי בנסיבות העניין, קיים קושי ליתן אמון בעורר. ואם בשאלת האמון עסקינן, יש לחזור ולהזכיר כי העורר ביצע שתי הפרות חמורות של תנאי שחרורו ממעצר, ובכלל זה מדובר בהוצאת דרכון נוסף, תוך הצהרה כוזבת כי דרכונו הקודם אבד. זאת, ביודעו כי דרכונו הופקד במזכירות בית המשפט, על פי החלטתו של בית המשפט המחוזי. השופט עמית התייחס, אמנם, לנושא התקדמותו של ההליך העיקרי, ונתן דעתו למספר הישיבות שהיו קבועות במהלך תקופת הארכת המעצר הנוכחית, בעניינו של העורר. עם זאת, הובהר באותה החלטה כי ההליך העיקרי אינו צפוי להסתיים בתוך תקופת הארכת המעצר המבוקשת, ונראה כי חלוף הזמן, כשלעצמו, לא שימש שיקול בלעדי או מרכזי כנגד הצורך להגן על האינטרס הציבורי. בנסיבות אלה, דעתי היא כי עצם ביטולם של מועדי הוכחות מסוימים בתקופת ההארכה הנוכחית, אינו מלמד על שינוי נסיבות מהותי, באופן המצדיק עיון מחדש בהחלטת המעצר.

אשר על כן, הערר נדחה בזאת.

ניתנה היום, י"ג בשבט התשע"ח (29.1.2018).

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 18001030_I02.doc יא
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il